

MAGYAR KURIR.

MDCCCXXV-dik

ESZTENDŐRE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' FELSÉGES CSÁSZÁR' ÉS APOSTOLI KIRÁLY'
REGYELMES ENGEDELMEVEL.

MÁSODIK FÉLESZTENDŐ.

BÉCSBEN,

Nemes Haykul Antal betűjivel.

BCU Cluj / (UNIVERSITY) Library Cluj

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Julius' 1. sőjén, 1825.

Lombard-Velencei Királyság.

A' Mailandi Ujság illy Czikkelyt tove közönséggé Jun. 21-dik napján: —

„Azon Frantzia Ujságlevelek, mellyek a' mesterkedő részrehajlásoknak szolgálnak, kiváltképpen pedig a' Constituzionel és a' Journal des Debats, ezen utóbbi napokban levél-lapjaikat többire Majlándi úgy nevezett magános levelekkel töltötték. Mi nem tudjuk, hogy ezen levelek az Újságírókkal tréfálkodó valóságos Levelezőktől származtak-é, vagy is inkább talám az Ujság-rédaktorok tsufoldták ezek által a' magok könnyen hívő Olvasójikkal. Annyi első tekintetre világosan kitetszik az ő disztelen ujságaikból, hogy akár ki lett légyen azoknak feltalálója, de ezek által vagy az Ujságírók, vagy az ő Olvasójik, vagy mind ketten megtsalattak. —

„Ezen Mailandi magános levelek valami Congreszsuszrol beszéllenek, melynek még tsak nyomát se láthatta senki. Sőt meg sem elégedtek tsak egy Congreszsussal; nekik kettő kívántatott, egy az Európai, más az Olasz országi dolgokra nézve. A' Courrier Francais pedig Junius' 10-dikén arra fokadott, hogy engedelmét kér Olvasójitol valamely nyomtatási hibáért, mellyet a' maga Mailandi levelezőjétől vévén az azt megelőzőtt napon közlött vala, 's a' melyből azt lehetne kihozni: Hogy az Anglus Nagy Követ részt vett volna ezen Conferentziákban: — „Nem igaz (így szoll a' Courrier Francais); Anglia sommi illy nemű Congreszsusra nem akart Nagy. Követet kül-

„deni. Lord Stewart, a' Bétsben lévő „Anglus Nagy Követ, nem jött-el Mailand- „ba a' több Követekkel.“

„Már e' valóság (így folytatja megjegyzéseit a' Mailandi Ujság); de nagyon bajos is lett volna Lord Stewárnak mint Anglus Nagy Követnek a' Cs. K. Udvar Mailandba elkísérni, mint a' ki már két esztendeje, hogy nem Bétsi Követ: ellenben egész Mailand tudja, hogy Sir Henri Wellesley Mailandban van, 's már a' Cs. Kir. -Udvarnak megérkezése előtt itt volt. —

„Ha a' mesterkedő részrehajlások így írják a' minden napi Historiát, mi legalább néhány jobb Dátumokkal szolgálunk nekik:

„Mi most azon Monarkhát szemléljük magunk között, a' ki legszebb tartományai között egyiknek meglátására jött, és a' ki azért jelenik-meg gyermekeiköztt, hogy az ő boldogságoknak szemmel látó tanúja legyen. Mi Fejedelmeket látánk, a' kik ezen Monarkhával vér szerént való atyafiságban és barátsági összsetsatolódásban lévén, használták az ő ideútozásának idejét 's örvendeztek jelenlétének. Mi a' Császárt egy Szomszéd Monarkhához, mint Országának békesség szerzője 's népének atyja, betérni szemléltük.

„Nállunk számos Követségi sereg találtatik, de ez tsak az, a' melly közönségesen Bétsben szokott lakni, 's a' melly a' Monarkhát, kihez meghatalmazott módon küldtetve van, ide elkísérte. —

„Így tehát mind azok a' dolgok, mellyeket a' feljebb említett Ujságlevelek ezou-

tárgyra nézve jelentettek, fundamentum nélkül valók, 's nem lehet, hogy ezeket Mailándból irták volna. Azt lehet kérdenünk, hogy miért hirdették-ki illy nyilvánvaló hamisságok mindenféle tettetett színek alatt és illy nagy buzgósággal?

„Ezen kérdésre könnyű felelni: —

„A' békesség és a' közönséges boldogság, melly a' békesség' szerentsés szülöttje, nem a' mesterkedő részrehajlások kívánsága. Mit gondolnak ők a' Világ' boldogságával? Nékielk hánykódásra van szükségek, hogy tulajdon plánumaikat elintézhessék. Azon eszközöktől, hogy a' valóságos békességet megzavarhassák, megfosztva lévén, legalább azon iparkodnak, hogy az elméket nyughatatlanoktassák. Minthogy semmi hadakozásra való alkalmatosság nem akarja magát mutatni, Congresszusokat költenek. Hazudni sem irtóznak; ez az ő közönséges fegyverek. —

„Akár melly nagyon megszorítottuk azonközben az ő Mestereiket és Tanítványaikat, tsakugyan mind e' mellett is kéntelenek vagyunk őket bizonyossá tenni a' felől; hogy Mailandban semmi Congresszusról vagy valami Conferentziákról semmi szó nem volt, hogy itt sem valamely Olasz országi Összeszövetkezés, sem pedig valamely Olasz országi közép ponti Inquisitio, senkinelk eszébe nem jutott; és hogy a' Monárkhák' böltsessége mindent, mit a' mesterkedők feltalálhatnak, feltehetnek, vagy remélhetnek, folytában meg fog szegyeníteni.

Császár Ó Felseg Jun. 21-dikén a' Vice-Király Ó Cs. Fő Herczegségétől kísértetvén a' S. Filippoi Kisaszszonyi Intézetet tisztelte-meg, hol Cs. K. Kormányzéki Tanácsos és Referens Febo-d'Adda, a' Kurátor Gróf Somoglia Cs. Kamarás, 's a' Felvigyázó de-l' Ort Grófné aszszonyaság fogadták mély tisztelettel 's kísérték végig

a' szálakon és dolgozó szobákon. Ugyan ezen napon szemléltet-meg Ó Cs. F. ge a' pénzverő házat, 's ottlétének emlékezetére az alatt pénzt vertek. Császárné Ó F. ge 20-dikban a' S. Tomasiói aszszonyi Normális Oskolat látogatta, 's annak minden környülállásait kikérdezte. Onnét a' S. Felde-alla-Scalai S.ta Maria' templomához hajtatott, melyben különösen az új Oltár' ékességei foglalták-el figyelmét.

A' F. Cs. Udvar Mailánd városát Jun. 23-kán oda hagyni, onnét Monzába menni, Jun. 24-két, 25-két és 26-kát ott tölteni szándékszott. Császár és Császárné Ó Felsegek, Ferencz Károly Cs. Fő Herczeggel egyetemben, 27-dikben Comoba útozni, 28-dikban és 29-dikben ott maradni; 30-dikban Bergamóig menni, Jul. 1-ső, 2-dik és 3-dik napjait ott tölteni; 4-dikben Bresciába menvén, 5-ben, 6-ban és 7-ben ott maradni, 8-ban Casalmaggioreig, 9-dikben Pármáig útozni 's ott két napokat tölteni, 12-dikben Modenába menni 's 13-kat ott tölteni; 14-dikben Legnanóig 's 15-dikben Stra nevű Császári nyári kastélyig útozni szándékoztak a' Felsegek, melly utolsó Pádia és Velenze között csik.

A' Cs. Felsegek' elindulását megelőzőt napon Jun. 22-dikén dél előtt azon Sors-vonások mentek véghez Császárné Ó Felsegének jelenlétében a' Mailándi theatronon, mellyeket a' Magistrátus a' Fels. Cs. Udvar' ezen ottani megjelenésének emlékezetére 100 jó magokviseletű de szegény sorsú hajadonoknak kiházosíttatásokra hártározott, hogy e'képpen a' közönséges örvendezés egy olly jó tétel által is neveztesíttessék, melly az ő Felsegek' atyai's anyai szívének illy különösen megfelel. A' nézők, kik ezen innepi pompára nagy

számmal bebotsáttattak, előre nyomtatott kártyákat kaptak vala.

Ugyan ezen délelőtt a' Lazarétumot vagy a' bomlott elméjű emberek házáat nézték meg Ő Cs. K. Felsegek, 's annak Direktoraival Doktor Lombardi úrral az Intézet' minden környüállásairól tudakozódní méltóztattak. —

Ezen napnak estején Udvari bál tartott, hova mind azok meghívattattak, kik bémeneteli szabadsággal bírnak; hasonlóképpen a' Követségi személyek 's több mások, 's a' hol Ő Felsegek a' magok nyájos lebotsákozások által minden szíveket örönmre gerjesztettek. — Az előlt való este a' Cs. K. Kormányzók Előklülőjénél Gróf Strasóldónál volt fényes bál, melyet Pármai Hercegné Ő Felsege, 's a' Vice Királyné 's a' Modénai Hercegné is megtiszteltek jelenlétekkel.

Portugallia és Brasilia.

Chiliból 's Brasiliából a' Valparaisói kikötőhelyből illy tudósítások érkeztek Európába:

A' Spanyol hajók már mind eltakarodtak a' Perui partok mellől, részint Kadix részént Manilla felé. Generális Canterak megmaradott Rióban. A' többek eleveztek Europa felé. A' Csendes tengeren már most nagy csendesség uralkodik.

A' Brasiliai bányáknak műveléséhez tüzesen hozzá fogtak az Anglusok, 's ezeket olly jövedelmeseknek találják; hogy minden várakozást felül halad. A' Riói környüllások egy kevésbé hadi tekintet kezdenek mutatni, azért hogy a' Császár minden könnyű hadi hajókat Briggeket 's egyebeket kievezéshez készített, 's Montevideóhoz küldi, mint hogy a' Buenos-Ayresiek azzal fenyegetőznek, hogy Montevideót elfoglalják, azt mondván; hogy ez törvényesen és igazság szerint az övék.

Maranhámban egy kevés nyughatatlan-

kodás kezdette vala mutatni magát, hanem Lord Cochrane tüstént ott termett a' vezérlése alatt lévő hadi hajókkal, 's szokott fürgesége szerint nem soká helyre állította a' tsendességet.

A' Császár nem régen olly parantolatot hirdettetett-ki, hogy ott semmi féle hajó Salvét lövetni ne mérészeljen addig, míg a' maga nagy árboezfájáról a' Brasiliai zászlót ki nem függeszti, melynek a' lett következése, hogy az olta egy Anglus tiszt se jelent-meg nálla az Udvarlásokon, és hogy ugyan azolta egy Anglus hajó se köszöntötte szokott Salve-lövések által a' Braziliai zászlókat. Sőt ebben még a' most itt lévő Frantzia Admirális is az Anglusokat követi.

Bahiába egy Portugallus hajó Triumfo-de-Brazil nevű érkezett meg Portóból a' Portugallus Ministernek Subserának passzusával, melyben a' hajó Kapitánya és egy útas, a' ki Riói lakos, Portugallus alattvalóknak neveztetvén, azért megparantolta az Országlöszék, hogy a' hajón tállatató tulajdont tartóztassák-le.

Spanyol Ország.

Május 30-án mint Ferdinánd' napján illy Határozást tétetett a' Király a' Madridi újságban közönségesse: —

„Tudára esvén Ő Felsegének, hogy Spanyol országban illy című kis irás kering: „Spanyolok! Egyesség és Vigyázóság! melly által a' feunálló törvények ellen Szabad-kömfvesi tudományok terjesztetnek-ki; 's az Országlás' tselekedetei oltároltatnak, mellyek mind tsak arra valók, hogy egyenetlenkedések gerjesztessenek-fel 's a' gyüöltség 's boszszuálló indulatok állandóbbakká tétessenek: erre nézve, hogy a' tupa bejelentés után meg ne kellések indulni, Biztosság neveztetett-ki, melly a' dolgot megvissgálván, úgy találta, hogy ezen írásban felettébb revolúziós, tsalárd,

gyűlölséges, és motskos alapok találtassanak, 's a' mellyek oda czéloznának, hogy az Országlószék Tisztjei között gyanakodást gerjesszenek-fel.

„Minckutánna ezen dologjokban megvisgáltatott 's ezen írásnak Szerzőji, Kirádóji, 's Eladóji ítélőszék' clibe állítottak volna, úgy találtatott, hogy több tartományokban olly Személyek, kik magokat per excellentiam Roy-listáknak nevezik, 's kik között még Oltár' Papjai is talátnak, némelylek a' törvényes jusokat nem akarván megcserni, mások a' közönséges Tisztviselők eránt tartozó kötelességeikről elfelejtkezvén, illy írásokat alattomos és bűnös módokon terjesztettek-el. Az o'féle bűnök annyival keményebb büntetést érdemlenének, hogy tulajdonképpen ezen bűntévknek kellett volna a' hűség, engedelmisség, 's a' Király eránt való megalázódás 's tisztelet' példadójának lenni.

„Ő Királyi Felsége mindazáltal, ki a' maga legmegvédtebb alattvalóji eránt is el nem fárad a' jó tételben és megkegyelmezésben, példátlan nagylelkűséggel használta a' maga névnapjának elkövetkezését 's ezen bűnösöknek megbüntetésekkel engedte, úgy mindazonáltal, hogy a' perre kívántatott költséget fizessék-meg.“

Mint hogy a' Királyné viselős állapotban érzi lenni magát, erre nézve egész Spanyol Országban imádságok rendeltettek.

„A' Fő Politziai Igazgató Recacho jóvallására meghatározta a' Király, hogy 6000 emberből álló Nemzeti Őrsereg állíttassék-fel, melybe, Herczeg Infantadós is be-akar köz embernek állani, azért hogy ezen tselekedetre a' más fő és alsobb rendű Nemességet is felindítsa. Mondják hogy az-úgy nevezett Royalista Önként-Vállalkoztak sergéből is mindenek kiszoríttatnak, a' kik nem nemesek, vagy pedig jószágaikból

avvagy fizetéseikből 1000 Frank jövedelmek nintsen.

A' Marhahusnak fontja Bétsben e' béállott Juliusban Conv. pénzben 7 krajtzárra határozatott.

Juniusnak 28-dikán a' Státus 5-per Centes Obligatziójának betse C. pénzben 95 f. 23/32 kr. — Az 1820-béli sorsal lőjöttéké 150 5/8, 's az 1821 belicé 151 7/8 for. volt.

A' B. Aktziákért Jun. 30-kán C.pénzben 1215 9/10 f. adtak.

Magyar Ország.

Zala Vármegyébül. Junius 6-dik és következő napjain Zala Egerszegben a' T. N. Zala Vármegyei Karok és Rendek Méltos Gróf Némethujvári Batthyány Imre, Cs. K. Kamarás, n. m. Hétszemélyes tábla bírása, és ezen N. Megyében Fő-Ispányi hivatal helytartója, Eő Nagysága előlülése alatt ujtisztválasztásra öszevgyűlvén, az alul nevezendő Tisztviselőket az egyes voltsoknak beszédése, és ezeknek többsége által választatták, ugymint:

Első All-Ispányiak: Hertelendy György Urat, ki már több esztendőktől fogya ezen hivatalban ditsőségesen foglalatoskodván, a' Koronás Fejedelmünkhöz mutatott jobbagyi hívsége, a' Hazai törvényeinknek szoros megtartása, az igazságnak minden részre hajlás nélkül való gyors kiszolgáltatása által annyira meg nyerte a' T. Karoknak, és Rendeknek bizodalmát, és szeretetét, hogy, midőn az új tisztválasztás előtt egy ekes beszéddel a' hivatalól bucsút vett, és szokás szerént az első all Ispányi székét elhagyta volna, a' T. Karok és Rendek szomorúsággal eltelve alig várhatták azon időpontot, melyben a' szeretett első All-Ispányokat ezen hivatalba ismét 'béiktathassák; mely kívánságokat az ő nevének ezerszer és ezerszer való kiáltásával kinyilatkoztatták; de a' tiszt

választás az újabb rendelkezések szerént tsak az egyes vokok beszédése által történhetvén meg, ezeknek beszédése után 1670 vokoknak többségével öröm kiáltások alatt egy fényes kiküldetség által az első All-Ispányi székéhez visszakésértetett, és ezen hivatalban újra behelyeztetett.

Második All-Ispánynak Inkey Imre, Cs. K. Kamarás Úr a vokok többsége által választatott.

Mint hogy Horváth Ferencz fő Jegyző Úr az eddig dicséretesen, és a T. Karoknak és Rendeknek teljes megelégedéssel folytatott hivatallátul végképpen lemondot, mely lemondás a T. Karoknak és Rendeknek igen sajnosan esett, mivel számos esztendőök lefolyta alatt szünet nélkül való fáradhatatlan munkásságáru, és a fő Jegyzői hivatalban meg bizonyított különös érdemeirül mindayajan meg győződve voltak; — azért eránta való igaz hajlandóságokat, szereteteket, és bizodal-mokat nyilvánosságossá tettek, és azt a Jegyző Könyben feljegyeztetni rendelték. — Melynek következésében a fent tisztelt Gróf Úr, fő ispányi hivatal helytartója, helyette Tolnay Gábor Tábla Bíró Urat fő Jegyzőnek kinevezni méltóztatott.

Továbbá Horváth Antal Ur, ki már hoszasabb hivatalbéli foglalatoskodása által magának nagy érdemeket szerzett, melyek a T. Karok és Rendek által is való-ságossan meg ösmértettek, a Szantói Já-rásban, ugy nem különben Sélley Elek Úr a Muraközi Járásban, és Bertalan Pál Úr a Lövői Járásban a fő Szolgabí-roi hivatalban, melyet eddig is ditsősé-gessen folytattak, köz egyezéssel ismét bé-gítettattak. — Ezután a Tapoltzai Járásban Doczy Gábor, az Egerszeghi Járásban Skublits Alajos, a Kapornaki Járásban Sümeghi Mihál Urak fő Sz. Bírának a vokok többsége által ujonnan választat-tak. Az eddig volt fő Adószedő Koppá-nyi Ferencz, és eddig volt fő Ügyész

Csesznák József Urak az irtt hivat-
alokban megerősítettek. A többi Tisztvise-
lők kevés változással többnyire mindnyá-
jan az előbbi hivatallaikba visszaté-
tettek.

Magyar országi Ujságainkban ezeket ol-
vassuk Fiuméből Jun. 10-dik napjáról: —

Ő Tsászári Királyi Felségének kegyel-
méből a Magyar Országi tenger mellék-
nek gyarapodása napról napra emelkedik.
Ugyanis a Buktari és Portoré kikötő he-
lyeknek kiigazítására, és a Fiumei ha-
lászpiacznak meghoszsabbítására Ő Fel-
sége 16000 forintot Conv. pénzben ren-
delni méltóztatott. Ugyan ennyit méltózta-
tott Ő Felsége szálni az egesség Intéze-
teinek felállítására, 's nevezetesen a Mar-
tiniczai Lazaretumnak, mely Fiumétől
tsak félórányira vagy on, helyre állítására;
hogy így a hajók egyenesen itten köt-
hessenek ki, és ne kéntelenitessenek contu-
macia tartás végett előbb Triesztbe evezni.
Tulajdonképpen a Trieszti Kormányselek
részéről az általadás Jeniker Proto-Me-
dicus és Kormányseleki Tanácsos Úr által
ment végbe, a Fiumei Kormányselek ré-
széről pedig az általvevő Jesich József
Úr Kormányseleki Referens volt. Az által-
adás Junius 2-dikán ment végbe, úgy hogy
az, tulajdonképpen minden, egykor a Fiu-
mei Kormányselekhez tartozott, és mind
eddig, még a vissza adatás után is, a
Trieszti Kormányselektől függő részekre ki-
terjesztett. Igy tehát a Magyar tenger par-
toknak tellyes függetlensége már végbe vi-
tetett, és megnyílt a Magyar Korona alatt-
valóinak részére az egyenes, és szabad
közösülés, 's az itt való kereskedésnek,
és tengeri hajókázásnak szabad útja; mely
minden Hazafiakat mindensféle termékek-
kel ide való kereskedésre méltán felgerjeszt-
het. Lehet is reményleni, hogy Nemes Ma-
gyar Ország bővséges termékeit ezen úton,

buzgóvetélkedéssel fogja a' Külfölddel közölni; mert már most is, a' midőn csak harmadik esztendeje telik a' vissza kaptsoltatásnak, olly bőven hoztak búzát, kukuriczá, dohányt, hogy azt eddig még nem láttuk. Méltán is ébrednének Hazánkfiai ezen kereskedésbeli útnak használására; mert egy Trieszti Kereskedő Főntán a 20,000 mása dohánynak szolgáltatását vette magára az Olasz Státusok számára, mellyben az itt való Bratisch és Sporrer Kereskedő Ház is részes, úgy hogy még az idén közel 40,000 mását el lehetne adni; mivel ezen dohány az Egyházi Fejedelemségnek, a' Nápolyi, és Szicíliai Királyságnak, a' Toskánai Nagy Hercezségnek Monopoliumaikra megkívántatik. — Mit nem lehetne tenni, ha Magyar Ország a' kereskedésnek egyéb ágait is ezen egyetlen egy szabados útján hasznára fordítani igyekezne?

Nagy Körösről. Ezen város szentsés volt elfogadni Junius 14-dikén Császári Kir. Fő Herceget Ferdinand Korona Örököst, a' ki az nap Gróf Károlyi Familia jószágán Derekegyházán halt meg. Ő Csász. Fő Hgségének beérkezését a' harangok zúgása, mozsarak durrogása, és a' népnek örömkialtása tisztelte. Hazánk reménye 's Nemzetünknek feltűnő napja, nálunk délclött 11 óra tájban érkeze meg, és a' város házában megszálla. Akkor mindjárt a' környékben fekvő Somariva Vasas Ezrednek Fő Kapitányát, és Fő Tisztjeit elfogadta. Azután az ebédlő palotába kijöven, a' város mostani Fő Birájának Nemes Joó Mihály Úrnak, a' Község neyében mondott köszöntését; azután a' helybeli R. Katholikus Plébánusnak Nagy Tiszteletű Bazala Pál Úrnak;

végre Tiszt. T. Fodor Ger'son, Reform. Prédikátor Úrnak Deák nyelven mondott üdvözléseiket méltóztatott elfogadni. Ezután a' Tanáts Házban ebédhez ült a' Magyar Országai Hadi Kormányozóval Ferdinand Kir. Fő Herceggel, Gr. Bellegarde Feld-Marsallal, az ő Udvari Mesterével, 's a' Katona Fő Tisztekkel; egyszer'smind Tekint. Kováts György, Nemes Pest Vármegye második Al-Ispánnját, és Dübrawiczky Simon, Járásbeli Szolgabíróasztalához méltóztatván. Ebéd alatt észre vévén Ő Császári Fő Hercegsége a' személyét látni vágyó népnek sokaságát, ezen szíves indulatnak annyiban kedvezett, hogy méltóztatott kegyelmesen megengedni, hogy az ebédlőnek ajtaja kinyitvatván, kiki minden különbség nélkül bebotsattassék, és az asztalt körül járván, vágyódását kielégíthesse. Ebéd után Ő Csász. Kir. Fő Hercegsége mindjárt megindult, hogy még azon estve Budára érhessen. Ezen Mezővárosnak buzgó tiszteletét a' Felséges Vendég eránt az különösen szembe tüntette, hogy a' Pósta ház, és a' zöld fa Vendégfogadó között az Áts és Molnár Czéh különösen zöld körösfá, tölgyfa, és vad olajfa ágakból öszve fonva, diadalmi kaput állított: az Asztalos Czéh pedig Ő Császári Fő Hercegségének számára rendelt szoba ajtajánál két piramisokat készített, 's azokat rózsákkal és egyéb virágokkal befonván, olly tetszetőssé tette, hogy tsupa virág piramisoknak látszanának. A' többi lakosok pedig az említett diadalmi kaputól fogva a' városházáig a' Felséges Vendégnek tiszteletére, tölgy és körös fasorokat állítanak. A' hódulásnak és hív tiszteletnek illy önként kimutatott bizonyosságai, már előre kijelentett zálogai a' jövődőlbeli Felség eránt viseltető hívségnek, és tiszteletnek.